

تأثیر افشای اطلاعات ضد پولشویی بر عملکرد بانک

شهرام دین دوست^۱

^۱ کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی قزوین واحد علوم و تحقیقات

چکیده

با توجه به گسترش روز افزون حجم اقتصاد زیرزمینی در سالهای گذشته و ورود پولهای کثیف ناشی از این فعالیت ها به سیستم مالی رسمی کشور و با وجود امکانات جدیدی که در سیستم بانکی کشور ایجاد شده است از قبیل بانکداری الکترونیکی، سیستم های اطلاعات مرکزی ضرورت بررسی این پدیده احساس می شود. بدین منظور این پژوهش به بررسی تأثیر افشای اطلاعات ضد پولشویی بر عملکرد بانک (موردی بانک مسکن) می پردازد. این پژوهش از نظر ماهیت و روش توصیفی و از نظر هدف، یک پژوهش کاربردی بوده و از آنجایی که در پژوهش حاضر وضعیت موجود متغیرها با استفاده از جمع آوری اطلاعات، از طریق اطلاعات گذشته مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است، در ردیف مطالعات توصیفی و از نوع پس رویدادی گنجانده می شود. بدین منظور اطلاعات بانک مسکن طی سال های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ جمع آوری شدند. فرضیه ها با توجه به روش داده های پانل و مدل های رگرسیون چندگانه با نرم افزار ایویوز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند، نتایج نشان داد که: افشای اطلاعات ضد پولشویی بر بازده دارایی ها، بازده حقوق صاحبان سهام و کیوتوبین تأثیر معناداری دارد. ولی افشای اطلاعات ضد پولشویی بر سود تقسیمی تأثیری ندارد.

واژه های کلیدی: افشای اطلاعات ضد پولشویی، عملکرد بانک، بازده دارایی ها، بازده حقوق صاحبان سهام، کیوتوبین، سود تقسیمی.

مقدمه

در چند دهه اخیر، اقتصاد جهانی با پدیده پولشویی و آثار مخرب آن بر اقتصاد کشور مواجه بوده است. در این سال‌ها، با جهانی شدن اقتصاد، آزادسازی جریان‌های سرمایه بین‌المللی، توسعه بانکداری الکترونیکی، ابداع و به‌کارگیری ابزارهای جدید نقل و انتقال الکترونیکی و جوه در سطح بین‌المللی، پولشویی نیز تا حدودی تسهیل شده است. به طوری که بر اساس تخمین صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی درآمدهای نامشروعی که توسط پول شویان در چرخه تطهیر و پولشویی قرار می‌گیرند، در حدود ۲ تا ۵ درصد تولید ناخالص داخلی است. پولشویان اغلب شبکه‌های خود را به کشورهای منتقل می‌کنند که سیستم مالی ضعیفی دارند یا کشورهایی که اقدام موثری علیه پولشویی انجام نمی‌دهند. از آنجا که بانک‌ها هسته اصلی شبکه حفاظت از سیستم مالی هستند، بنابراین کارآیی یک نظام ضد پولشویی به میزان زیادی بستگی به کوشش بانک‌ها در مبارزه با پولشویی دارد.

بیان مساله

پولشویی، یک عمل کیفی است که هدف آن پنهان کردن ماهیت، منبع، محل و یا حرکت پول به دست آمده از فعالیت‌های غیرقانونی است که بسیار شایع بوده و ۲ تا ۵ درصد تولید خالص ملی جهانی (GDP)، یا حدود ۸۰۰ میلیارد دلار تا ۲ میلیارد دلار آمریکا را شامل می‌شود. پولشویی اثرات مخربی بر اقتصاد دارد که دلایل آن شامل اختلالات اقتصادی، ناپایداری پولی، آسیب‌پذیری سیستم مالی، افزایش فساد، و بی‌ثباتی اقتصادی-اجتماعی می‌باشد (داورز و پالمراتر، ۲۰۰۳). پولشویی یک مساله جهانی است که انواع متفاوتی در کشورهای مختلف دارد. طی دهه ۱۹۹۰، شرکت‌های پیشرو حسابرسی رویکرد حسابرسی مبتنی بر ریسک کسب و کار را پذیرفتند که مستلزم شناخت جامع از صنایع مشتریان، مدل‌های کسب و کار، استراتژی‌ها، و فرایندهای کسب و کار بود (بل و همکاران، ۲۰۰۸). مطالعات پیشین تایید می‌کنند که شاخص‌های خارجی مطابق با مدل ریسک حسابرسی رفتار می‌کنند، یعنی آزمون‌های خود را بسط می‌دهند، ساعت‌های حسابرسی خود را افزایش می‌دهند و دستمزدهای حسابرسی را برای مشتریان ریسک دار افزایش می‌دهند (بیدارد، ۱۹۸۹؛ ماک و رایت، ۱۹۹۳؛ جان-استون و بیدارد، ۲۰۰۱). بیدارد و جان‌استون (۲۰۰۴) و بل و همکاران (۲۰۰۸) به این نتیجه رسیده‌اند که بالا بودن ریسک مشتریان با سطح دستمزد حسابرسی رابطه دارد. برخی از مطالعات نیز رابطه مثبتی بین ریسک مشتری و دستمزدهای حسابرسی پیدا کرده‌اند (پات و استیس، ۱۹۹۴؛ کیم و فاکوکاوا، ۲۰۱۳).

با این وجود، تحقیقات انجام شده بیشتر بر ریسک‌های ویژه شرکت متمرکز بوده‌اند که به طور بالقوه می‌تواند ریسک دستکاری در صورت‌های مالی را افزایش دهد (گول و همکاران، ۲۰۰۳؛ بیدارد و جان‌استون، ۲۰۰۴). پولشویی می‌تواند به دو روش بر دستمزدهای حسابرسی تاثیر بگذارد. اول، از طریق تضعیف کیفیت گزارشگری صورت‌های مالی و دوم، از طریق افزایش ریسک حسابرسی در مقایسه با کیفیت گزارشگری مالی. صورت‌های حسابرسی (SAS) ۵۴ حسابرسان را ملزم می‌کند که از امکان فعالیت‌های غیرقانونی با تاثیرات مستقیم بر صورت‌های مالی آگاهی یابند. بر اساس SAS 54، مسئولیت حسابرسان برای شناسایی و گزارش دستکاری در صورت‌های مالی ناشی از فعالیت‌های غیرقانونی باید با دستکاری صورت‌های مالی به واسطه فعالیت‌های کلاهبردارانه یکسان است. بنابراین، می‌توان گفت که پولشویی می‌تواند با ریسک مرتبط با دستکاری در صورت‌های مالی رابطه داشته باشد.

پول‌شویی فرآیندی است که در راستای آن پول کثیف (یا همان مالی که از طریق جرم و به‌صورت غیرقانونی حاصل شده است) به پول تمیز یا ثروتی که در ظاهر از راه‌های مشروع و قانونی به‌دست آمده تبدیل می‌شود؛ در این روند منشا اولیه آن پول مشخص نخواهد شد.

واژه پولشویی برای توصیف فرآیندی مورد استفاده قرار می‌گیرد که در آن پول غیرقانونی یا کثیفی که حاصل فعالیت‌های مجرمانه مانند قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رشوه، اخاذی، کلاهبرداری و ... است، در چرخه‌ای از فعالیت‌ها و معاملات مالی و با گذر از مراحل، شسته شده و به عنوان پولی قانونی، موجه و مشروع جلوه داده می‌شود.

پولشویی دارای آثار و تبعات منفی فراوانی در عرصه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی است. آثار و تبعاتی همچون گسترش فساد و ارتشا در سطح جامعه، تضعیف بخش خصوصی، کاهش اعتماد به بازارهای مالی، کاهش درآمد دولت، تقویت منابع و شبکه مالی مجرمین. تبعات منفی این پدیده شوم موجب شده است تا حاکمیت کشورها - همگام با مراجع بین‌المللی - در صدد مبارزه با آن برآیند و با تصویب قوانین و مقررات لازم و اجرایی کردن آن‌ها، از وقوع این جرم در موسسات مالی پیشگیری نموده و یا در صورت وقوع، متخلفان را شناسایی و به مراجع قضایی معرفی کنند.

جمهوری اسلامی ایران نیز از جمله کشورهایی است که با تصویب قانون مبارزه با پولشویی و آیین‌نامه اجرایی آن، در صدد مقابله با این پدیده مذبوم برآمده است. در این راستا، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان مرجع نظارت بر بانک‌ها، موسسات اعتباری و دیگر نهادهای فعال در بازار پولی کشور وظیفه دارد تا علاوه بر فراهم ساختن زیرساخت‌های لازم برای پیشگیری از پولشویی در بازار پولی کشور و مقابله با آن، بر حسن اجرای قوانین و مقررات ذیربط در این بازار نظارت نماید.

به منظور تحقق این هدف، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام به اختصاص بخشی از پایگاه اطلاع‌رسانی خود به این امر نموده است. این بخش مشتمل بر زیرمجموعه‌های «قوانین»، «آیین‌نامه‌ها»، «دستورالعمل‌ها»، «بخشنامه‌ها»، «ترجمه اسنادی در زمینه مبارزه با پولشویی» و «گزیده پژوهش‌ها در زمینه مبارزه با پولشویی» است.

با تکیه بر مطالب فوق پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این سوال می‌باشد که: افشای اطلاعات ضد پولشویی بر عملکرد بانک مسکن چه تاثیری دارد؟

پیشینه ی پژوهش

اسدی (۱۳۹۷) بررسی حقوقی پولشویی در نظام بانکی کشور. در سایه گسترش جهانی سازی اقتصاد و رونق بازارهای مالی، انتقال سرمایه از طریق دولت‌ها کار بسیار ساده‌ای شده است. سرعت بالای جهانی سازی اقتصادی و مالی، از یکسو اعتقاد به وجود این فرآیند بی‌سابقه تاریخی را موجب شده و از سوی دیگر ایجاد یک سازمان کیفری فوق‌العاده موفق و مطلوب را تقویت کرده است. اعتقاد راسخ به این امر سبب گمراهی و خطای فاحش بسیاری از رهبران سیاسی جهان شده است و آن‌ها به تبعات بعضاً منفی جهانی سازی مالی که تقریباً تمام روابط انسانی و اجتماعی را تحت الشعاع سلطه خود قرار داده بی‌توجه نموده است. این مسئله، رشد فزاینده جرایم اقتصادی سازمان‌یافته و گسترش انتقال‌داری‌های نامشروع در سطح جهان را با هدف تغییر هویت این‌داری‌ها از طریق به‌گردش آوردن آن‌ها در سرمایه‌گذاری‌های مشروع به همراه دارد که لازم است در این مقاله به آنها اشاره شود تا همگان اطلاعاتی راجع به این مطلب داشته باشند.

فرجام و بدری (۱۳۹۷) آشنایی کارکنان بانک ها و موسسات مالی و اعتباری به منظور مبارزه با پولشویی. یکی از مهمترین مسئولیت های بانک مرکزی هر کشوری صیانت از سلامت مالی شبکه بانکی و انطباق با معیارها و ضوابط پرداخت داخلی و بین المللی است. با توجه به اینکه در حال حاضر مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم به یکی از اولویتهای اصلی شبکه مالی بین المللی تبدیل شده است، انطباق با معیارهای جهانی به عنوان تنها گزینه ممکن برای شبکه بانکی متصور می باشد. مطابق با این معیارها، شبکه بانکی در سطح ملی باید تراکنشهای مشکوک به پولشویی یا تامین مالی تروریسم را ردیابی و گزارش نموده و از انجام تراکنشهای مظنون خودداری به عمل آورند. از سوی دیگر از آنجایی که پولشویی و تامین مالی تروریسم معمولاً طی فرایند پیچیده و گذر از نهادهای مختلف پولی و مالی صورت پذیرد، بهترین محل برای کشف و ردیابی تراکنش های مذکور، محل اتصال اجزای شبکه بانکی به یکدیگر در نظام جامع پرداخت محسوب میشود و ردیابی عملیات پیچیده پولشویی به صورت دستی ممکن نیست. ضرورت مبارزه با پدیده پولشویی زمانی به درستی احساس می شود که طبق آمار غیررسمی پولشویی بعد از مسکن نفت و معاملات ارزی بزرگترین مسکن شناسایی شده است. در ایران نیز مدتی است که توجه ها به سمت آن جلب شده است. بر همین اساس بانک مرکزی ج.ا.ا با ابلاغ قانون مبارزه با پولشویی، دستورالعمل هایی را به بانکهای کشور ابلاغ کرده که عملاً زمینه لازم برای اجرایی شدن مبارزه با جرم پولشویی را فراهم نموده است. لذا این مقاله باستناد ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی و همچنین مواد ۳۵ و ۳۶ آیین نامه مربوطه مبنی بر آشنایی کارکنان سازمانهای مشمول به منظور رعایت مفاد قانون و آیین نامه اجرایی آن تهیه و تدوین شده و امید است منشا اثر قرار گیرد.

نظامی (۱۳۹۵) پولشویی در اقتصاد ایران و راهکارهای مبارزه با آن. واژه پولشویی برای توصیف فرآیندی مورد استفاده قرار می گیرد که در آن پول غیرقانونی یا کیفی که حاصل فعالیت های مجرمانه مانند قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رشوه، اخاذی، کلاهبرداری و ... است، در چرخه ای از فعالیت ها و معاملات مالی و با گذر از مراحل، شسته شده و به عنوان پولی قانونی، موجه و مشروع جلوه داده می شود. بنابراین کشورها باید با فراهم کردن زیرساخت های لازم و قوانین مناسب را برای مبارزه با پولشویی فراهم کنند که در این مقاله به بررسی این موضوع پرداخته می شود.

صادقی و همکاران (۱۳۹۲) اثرات بانکداری الکترونیک بر پدیده پول شویی مطالعه موردی: اقتصاد ایران. با رشد روزافزون معاملات مسکن الکترونیک در سطح جهان و نیاز مسکن به حضور بانک جهت نقل و انتقال منابع مالی، بانکداری الکترونیک به عنوان بخشی تفکیک ناپذیر از مسکن الکترونیک بوده و دارای نقشی اساسی در اجرای آن است. پیدایش و گسترش فناوری پول و بانکداری الکترونیک انجام بررسی های کارشناسانه و توجه به مسائل و خطرات مرتبط با آن از جمله پول شویی را ضروری ساخته است. تمامی عملیات مجرمانه یا غیر قانونی سودآور از قبیل اخاذی، قاچاق اسلحه و مواد مخدر در نهایت به پول شویی ختم می شود. پدیده پول شویی به مرور زمان رشد و تکامل یافته و هر روز در چهره های جدیدی ظاهر شده است، به نحوی که ممکن است در طول زمان از لحاظ ماهیت تفاوت چندانی نکرده باشد، ولی از لحاظ نحوه ارتکاب دچار تحولاتی شده باشد که برای جامعه بسیار خطرناک تر از پیش جلوه کند. آنچه در اینجا مورد بررسی قرار می گیرد، چهره بسیار خطرناک تری از جرم پول شویی است. از آنجا که این جرم از مختصات بسیار پیچیده و بعضاً قدرتمندی برخوردار است تحقق هدف مبارزه با آن با مشکلات عدیده ای همراه است؛ به ویژه آنکه مرتکبین این گونه جرم همواره پیشرفته ترین و روزآمدترین فناوری ها را به خدمت می گیرند تا علاوه بر تسهیل فعالیت مجرمانه خود، امکان رویارویی با مجریان قانون یا شکست از آنها را به حداقل برسانند. در این مقاله، در قالب یک مدل اقتصادسنجی رابطه ی بانکداری الکترونیک و تاثیر آن بر پدیده پول شویی در ایران با سه روش OLS، GLS و GMM تخمین زده شده و نتایج نشان می دهد اثر سه شاخص بانکداری الکترونیک (تعداد دستگاههای خودپرداز، کارت خوان ها و تعداد تراکنش های الکترونیک) اثر مثبت و معناداری بر شاخص پولشویی در کشور داشته اند.

فرضیه پژوهش

فرضیه اصلی:

- افشای اطلاعات ضد پولشویی بر عملکرد بانک مسکن تاثیر دارد.

فرضیه های فرعی:

- افشای اطلاعات ضد پولشویی بر بازده دارایی های بانک مسکن تاثیر دارد.
- افشای اطلاعات ضد پولشویی بر بازده حقوق صاحبان سهام بانک مسکن تاثیر دارد.
- افشای اطلاعات ضد پولشویی بر کیو توبین بانک مسکن تاثیر دارد.
- افشای اطلاعات ضد پولشویی بر سود تقسیمی بانک مسکن تاثیر دارد.

روش شناسی پژوهش

در این پژوهش برای مطالعه مبانی نظری و بررسی پیشینه تحقیق، از روش کتابخانه‌ای با بهره‌گیری از کتب و مقالات تخصصی فارسی و لاتین و پایان نامه‌ها استفاده می‌شود. از آنجایی که اطلاعات مربوط به متغیرهای این پژوهش شامل بسیاری از اقلام حسابداری مندرج در صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها می‌باشد، داده‌های مورد نیاز از صورت‌های مالی موجود در سایت‌های مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار^۱ و شبکه کدال^۲، سیستم‌های جامع اطلاع رسانی ناشران^۳، مرکز پردازش اطلاعات مالی ایران^۴ و لوح‌های فشرده سازمان بورس و اوراق بهادار به صورت دستی استخراج می‌شود. در این پژوهش پس از اجرای مرحله تحقیق کتابخانه‌ای و میدانی و استخراج اطلاعات کافی از نمونه‌ها و محاسبه ارزش‌های هر یک از متغیرها، با استفاده از نرم افزارهای Excel (به منظور جمع‌آوری داده‌ها)، و نرم افزار ایویوز به تجزیه تحلیل یافته‌ها و آزمون فرضیات پرداخته می‌شود.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش بانک مسکن. علت انتخاب جامعه آماری امکان دسترسی به داده‌های موجود در صورت‌های مالی بانک مسکن در بورس اوراق بهادار است. همچنین از جهتی که نمونه‌ی حاضر محدود (فقط بانک مسکن) می‌باشد دیگر الزامی به نمونه‌گیری نیست.

مدل و متغیرهای پژوهش

مدل‌های رگرسونی به ترتیب جهت آزمون فرضیات پژوهش:

^۱ www.rdis.ir

^۲ codal

^۳ - www.codal.ir

^۴ - www.fipiran.com

مدل اول

$$ROA_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{ money laundering}_{it} + \beta_2 \text{ Size}_{it} + \beta_3 \text{ LEV}_{it} + \beta_4 \text{ LNage}_{it} + \beta_5 \text{ CFO}_{it} + U$$

مدل دوم

$$ROE_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{ money laundering}_{it} + \beta_2 \text{ Size}_{it} + \beta_3 \text{ LEV}_{it} + \beta_4 \text{ LNage}_{it} + \beta_5 \text{ CFO}_{it} + U$$

مدل سوم

$$QT_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{ money laundering}_{it} + \beta_2 \text{ Size}_{it} + \beta_3 \text{ LEV}_{it} + \beta_4 \text{ LNage}_{it} + \beta_5 \text{ CFO}_{it} + U$$

مدل چهارم

$$DIV_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{ money laundering}_{it} + \beta_2 \text{ Size}_{it} + \beta_3 \text{ LEV}_{it} + \beta_4 \text{ LNage}_{it} + \beta_5 \text{ CFO}_{it} + U$$

• متغیر مستقل

افشای اطلاعات ضد پولشویی (money laundering)

متغیر مستقل پژوهش حاضر، افشای اطلاعات ضد پولشویی می باشد. بدین معنا که چنانچه حسابرس مستقل و اعضای هیئت مدیره در گزارشهای مربوطه به موارد رعایت قوانین و مقررات پولشویی اشاره نمایند این متغیر برابر با یک وگرنه برابر با صفر خواهد بود. در ادامه یک نمونه از گزارش حسابرس مستقل مرتبط با این موضوع را مشاهده می کنیم.

در اجرای ماده ۳۳ دستورالعمل اجرای مبارزه با پولشویی توسط حسابرس، رعایت مفاد قانون مذکور و آیین نامه ها و دستور العمل های اجرایی مرتبط در چارچوب چک لیست های ابلاغی مرجع ذی ربط و استانداردهای حسابرسی، توسط این موسسه مورد ارزیابی قرار گرفته است. در این خصوص به استثنای محدودیت های موجود در سیستم بانکی در خصوص پرداخت وجوه برخی از خریدهای خارجی، این موسسه به موارد با اهمیتی حاکی از عدم رعایت قوانین و مقررات یادشده، برخورد نکرده است.

• متغیرهای وابسته

متغیر وابسته شامل معیارهای عملکرد به شرح زیر است)

بازده دارایی ها (ROA) = سود خالص تقسیم بر جمع کل دارایی ها.

بازده حقوق صاحبان سهام (ROE) = سود خالص تقسیم بر حقوق صاحبان سهام.

کیوتوبین (QT) = ارزش بازار بانک بر ارزش دفتری بانک.

تقسیم سود (DIV) = مبلغ ریالی تقسیم سود تقسیم بر جمع کل دارایی های بانک.

• متغیرهای کنترلی:

اندازه بانک (Size) = برابر است با لگاریتم طبیعی جمع کل دارایی ها.

اهرم مالی بانک (LEV) = برابر است با نسبت بدهی ها به جمع کل دارایی ها.

لگاریتم سن شرکت (LNage) = لگاریتم طبیعی فاصله بین تاریخ تاسیس بانک تا سال مورد نظر.

جریان نقد عملیاتی (CFO) = برابر است با مبلغ ریالی جریان نقد عملیاتی تقسیم بر جمع کل دارایی ها.

یافته های پژوهش

یافته های توصیفی

به منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها و تجزیه و تحلیل دقیق آن ها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. نگاره (۱)، آمار توصیفی داده های مربوط به متغیرهای مورد استفاده در تحقیق را نشان می دهد. آمار توصیفی مربوط به بانک مسکن از سال ۱۳۹۲ الی ۱۴۰۰ می باشد.

جدول ۱، آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
بازده دارایی ها	۰,۰۱۳	۰,۰۱۷	۰,۰۲۵	۰,۰۰۰	۰,۰۰۸	-۰,۳۵۲	۱,۷۱۲
بازده حقوق صاحبان سهام	۰,۲۰۴	۰,۲۴۱	۰,۳۳۶	۰,۰۱۵	۰,۱۱۴	-۰,۶۴۸	۱,۹۳۸
کیوتوبین	۲,۱۳۵	۱,۷۱۵	۳,۵۶۸	۱,۴۹۳	۰,۸۵۴	۰,۹۴۶	۲,۱۴۶
تقسیم سود	۰,۲۰۶	۰,۲۳۲	۰,۳۶۰	۰,۰۱۱	۰,۱۲۹	-۰,۱۶۰	۱,۵۸۲
اندازه بانک	۱۷,۲۱۵	۱۸,۴۳۰	۱۹,۰۷۱	۱۴,۰۶۵	۲,۱۶۹	-۰,۶۸۲	۱,۵۳۳
اهرم مالی بانک	۰,۸۱۲	۰,۹۳۳	۰,۹۵۸	۰,۴۵۲	۰,۲۰۱	-۰,۸۶۲	۱,۹۸۴
لگاریتم سن بانک	۳,۵۲۳	۳,۵۲۶	۳,۶۳۷	۳,۴۰۱	۰,۰۸۰	-۰,۰۸۸	۱,۷۸۰
جریان نقد عملیاتی	۰,۰۸۶	۰,۰۵۴	۰,۲۳۵	-۰,۰۵۸	۰,۱۱۴	۰,۰۳۸	۱,۳۹۱
متغیر کیفی							
افشای اطلاعات پولشویی	فراوانی		درصد فراوانی				
۰	۴		۴۴,۴۴				
۱	۵		۵۵,۵۶				

اصلی ترین شاخص مرکزی، میانگین است که نشان دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده هاست. برای مثال مقدار میانگین برای اهرم مالی برابر با (۰,۸۱۲) می باشد که نشان می دهد بیشتر داده ها حول این نقطه تمرکز یافته اند. به طور کلی پارامترهای پراکندگی، معیاری برای تعیین میزان پراکندگی یا یکدیگر یا میزان پراکندگی آن ها نسبت به میانگین است. از مهم ترین پارامترهای پراکندگی، انحراف معیار است. مقدار این پارامتر در آمار توصیفی کلی، برای اندازه بانک برابر با ۲,۱۶۹ و برای بازده دارایی ها برابر است با ۰,۰۰۸ می باشد که نشان می دهد این دو متغیر به ترتیب دارای بیشترین و کمترین انحراف معیار هستند.

در علم آمار چولگی معیاری از تقارن یا عدم تقارن تابع توزیع می باشد. برای یک توزیع کاملاً متقارن چولگی صفر و برای یک توزیع نامتقارن با کشیدگی به سمت مقادیر بالاتر چولگی مثبت و برای توزیع نامتقارن با کشیدگی به سمت مقادیر کوچکتر چولگی منفی است. در بین متغیرهای پژوهش در آمار توصیفی کلی، متغیر اهرم مالی دارای کمترین مقدار چولگی است بنابراین نسبت به سایر متغیرها به توزیع نرمال نزدیکتر است.

کشیدگی نشان دهنده ارتفاع یک توزیع است. به عبارت دیگر کشیدگی معیاری از بلندی منحنی در نقطه ماکزیمم است. کشیدگی مثبت یعنی قله توزیع مورد نظر از توزیع نرمال بالاتر و کشیدگی منفی نشانه پایین تر بودن قله از توزیع نرمال است.

متغیر جریان نقد عملیاتی دارای کمترین مقدار کشیدگی است بنابراین به لحاظ کشیدگی، در بین متغیرهای پژوهش، این متغیر به توزیع نرمال نزدیکتر است.

آزمون تشخیص توزیع نرمال

پس از انجام هر نوع اندازه‌گیری همواره تعدادی داده (عدد) در اختیار داریم که می‌خواهیم ارتباط بین آنها را کشف کنیم یا آنها را دسته‌بندی نماییم تا بتوانیم آنها را تجزیه و تحلیل کنیم. برای انجام این کار ابتدا می‌بایست نحوه توزیع داده‌ها را بدانیم. به عبارت ساده‌تر توزیع داده‌ها به ما می‌گوید که پراکندگی و گستردگی داده‌هایی که جمع‌آوری کرده ایم چگونه است. به منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش از آزمون شاپیرو فرنسیا استفاده شده است. در این آزمون هرگاه سطح معنی داری کمتر از ۵٪ باشد نشاندهنده ی توزیع نرمال نمی باشد.

جدول شماره ۲، نتایج آزمون توزیع نرمال

نام متغیر	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
بازده دارایی ها	۰,۸۰۸	۰,۶۶۷	توزیع نرمال دارد
بازده حقوق صاحبان سهام	۱,۰۵۴	۰,۵۹۰	توزیع نرمال دارد
کیوتوبین	۱,۶۱۸	۰,۴۴۵	توزیع نرمال دارد
تقسیم سود	۰,۷۹۲	۰,۶۷۲	توزیع نرمال دارد
اندازه بانک	۱,۵۰۴	۰,۴۷۱	توزیع نرمال دارد
اهرم مالی بانک	۱۵,۵۶۸	۰,۰۰۰	توزیع نرمال ندارد
لگاریتم سن بانک	۰,۵۶۹	۰,۷۵۲	توزیع نرمال دارد
جریان نقد عملیاتی	۰,۹۷۲	۰,۶۱۴	توزیع نرمال دارد
نرمال بودن مقادیر خطا			
مدل اول	۰,۹۹۷	۰,۶۰۷	توزیع نرمال دارد
مدل دوم	۰,۵۰۱	۰,۷۷۸	توزیع نرمال دارد
مدل سوم	۰,۷۸۲	۰,۶۷۶	توزیع نرمال دارد
مدل چهارم	۱,۱۶۱	۰,۵۵۹	توزیع نرمال دارد

طبق نتایج آزمون مشاهده می شود که سطح معناداری همه متغیرها از توزیع نرمال برخوردارند. بجز متغیر اهرم مالی بانک که سطح معناداری آن کمتر از ۵ درصد می باشد لذا از توزیع نرمال برخوردار نیست. سطح معناداری آن ها بیشتر از ۵ درصد می باشد و بیانگر نرمال بودن توزیع خطاهای باقی مانده در مدل های رگرسیونی فوق می باشد.

آزمون F لیمر (چاو) و آزمون هاسمن

گاهی اوقات داده هایی که ما با آن ها روبرو هستیم هم دربرگیرنده داده های سری زمانی و هم مقطعی می باشد. به چنین مجموعه ای از داده ها عموماً پانلی از داده ها یا پانل دیتا شناخته شده است. در برآورد مدل پانل دیتا با دو حالت کلی روبرو هستیم. حالت اول این است که عرض از مبدأ برای کلیه مقاطع یکسان است که در این صورت با مدل پول دیتا (pool data) مواجه هستیم. حالت دوم عرض از مبدأ برای تمام مقاطع متفاوت است که به این حالت پانل دیتا (panel data) گفته می شود. برای شناسایی دو حالت فوق از آزمونی به نام اف-لیمر استفاده می شود. بنابراین آزمون اف-لیمر برای انتخاب بین روشهای رگرسیون پول دیتا (تلفیقی) و رگرسیون با اثرات ثابت استفاده می شود. در صورتی که میزان معناداری آماره ی چاو

(prob) کمتر از سطح ۰,۰۵ باشد، داده های تابلویی (پانل دیتا) انتخاب می شود. در این حالت برای تشخیص اثرات ثابت یا تصادفی باید آزمون هاسمن نیز انجام شود.

داده از نوع سری زمانی است و نیازی به اف لیمر و هاسمن نیست.

همسانی واریانس در مقادیر خطا

یکی از مفروضات مدل رگرسیونی خطی کلاسیک وجود همسانی واریانس جملات اختلال می باشد. اما به طور متعارف در داده های سری زمانی و داده ها مقطعی ممکن است واریانس جملات اختلال ثابت نموده و از مقادیر وقفه دار جملات اختلال تبعیت نماید. در این صورت مشکل ناهمسانی واریانس بین جملات اختلال بروز می کند و تخمین زننده های رگرسیون علی رغم بدون تورش بودن دارای کارایی نخواهد بود.

فرض های آماری این آزمون به شرح ذیل است.

فرضیه ی صفر: (H_0) واریانس مقادیر خطا همسان است.

فرضیه ی مقابل: (H_1) واریانس مقادیر خطا همسان نیست.

جدول ۳ نتایج آزمون ناهمسانی واریانس (بریوش - پاگان - گودفری)

مدل های پژوهش	آماره آزمون	سطح معنی داری	نتیجه
مدل اول	۰,۸۴۱	۰,۵۹۷	عدم وجود ناهمسانی واریانس
مدل دوم	۰,۹۱۴	۰,۵۶۷	عدم وجود ناهمسانی واریانس
مدل سوم	۰,۸۹۰	۰,۵۷۶	عدم وجود ناهمسانی واریانس
مدل چهارم	۰,۷۴۳	۰,۶۴۰	عدم وجود ناهمسانی واریانس

نتایج حاصل در جدول ۳ نشان می دهد که سطح معنی داری آزمون در همه مدل ها بیشتر از ۵ درصد می باشد و بیانگر عدم وجود ناهمسانی واریانس در جملات اختلال می باشد.

خود همبستگی مقادیر خطا

در مطالعات اقتصادسنجی که بر مبنای سری های زمانی قرار دارند، فرض عدم خود همبستگی سریالی بین جملات پسماند که از فروض مهم مدل کلاسیک است، اغلب نقض می شوند، بنابراین لازم می باشد که قبل از تفسیر نتایج حاصل، به بررسی پدیده خود همبستگی سریالی بین جملات پسماند پرداخته شود؛ زیرا در صورت وجود خودهمبستگی سریالی بین اجزاء اختلال، تخمین زن های OLS دیگر در بین تمام تخمین زن ها بدون تورش، کارا نیستند یعنی دارای حداقل واریانس نمی باشند و در نتیجه استنباط آماری، قابل اعتماد نخواهد بود این مشکل بیشتر در داده های سری زمانی دیده می شود. در این آزمون فرضیه ها به شکل زیر است:

جملات پسماند دارای خودهمبستگی سریالی نیستند : H_0

جملات پسماند دارای خودهمبستگی سریالی هستند : H_1

جدول ۵، نتایج آزمون خودهمبستگی سریالی (بریوش-گودفری)

مدل های پژوهش	آماره آزمون	سطح معنی داری	نتیجه
مدل اول	۸,۷۵۳	۰,۲۳۲	عدم وجود خودهمبستگی سریالی
مدل دوم	۱۷,۵۸۷	۰,۱۶۶	عدم وجود خودهمبستگی سریالی
مدل سوم	۱۲۳,۶۶۳	۰,۰۶۳	عدم وجود خودهمبستگی سریالی
مدل چهارم	۱,۱۱۹	۰,۵۵۵	عدم وجود خودهمبستگی سریالی

با توجه به نتایج جدول شماره ۵، مشاهده می شود که سطح معناداری آزمون در هر شش مدل بیشتر از ۵ درصد می باشد و بیانگر عدم وجود خودهمبستگی سریالی است.

آزمون هم خطی

در آمار، عامل تورم واریانس ($\text{variance inflation factor} = \text{VIF}$) شدت همخطی چندگانه را ارزیابی می کند. در واقع یک شاخص معرفی می گردد که بیان می دارد چه مقدار از تغییرات مربوط به ضرایب برآورد شده بابت همخطی افزایش یافته است. شدت همخطی چندگانه را با بررسی بزرگی مقدار VIF می توان تحلیل نمود. اگر آماره آزمون VIF به یک نزدیک بود نشان دهنده عدم وجود همخطی است. به عنوان یک قاعده تجربی مقدار VIF بزرگتر از ۱۰ باشد همخطی چندگانه بالا می باشد (سوری، ۱۳۹۴).

جدول ۶، آزمون هم خطی برای مدل رگرسیونی اول

نام متغیر	عامل تورم واریانس (VIF)
افشای اطلاعات پولشویی	۱,۳۳۷
اندازه بانک	۶,۸۴۶
اهرم مالی بانک	۵,۵۹۵
لگاریتم سن بانک	۴,۱۲۶
جریان نقد عملیاتی	۷,۹۶۷

جدول ۷، آزمون هم خطی برای مدل رگرسیونی دوم

نام متغیر	عامل تورم واریانس (VIF)
افشای اطلاعات پولشویی	۱,۳۳۷
اندازه بانک	۶,۸۴۶
اهرم مالی بانک	۵,۵۹۵
لگاریتم سن بانک	۴,۱۲۶
جریان نقد عملیاتی	۷,۹۶۷

جدول ۸ آزمون هم خطی برای مدل رگرسیونی سوم

نام متغیر	عامل تورم واریانس (VIF)
افشای اطلاعات پولشویی	۱,۳۳۷
اندازه بانک	۶,۸۴۶
اهرم مالی بانک	۵,۵۹۵
لگاریتم سن بانک	۴,۱۲۶

جریان نقد عملیاتی	۷,۹۶۷
جدول ۹، آزمون هم خطی برای مدل رگرسیونی چهارم	
نام متغیر	عامل تورم واریانس (VIF)
افشای اطلاعات پولشویی	۱,۳۳۷
اندازه بانک	۶,۸۴۶
اهرم مالی بانک	۵,۵۹۵
لگاریتم سن بانک	۴,۱۲۶
جریان نقد عملیاتی	۷,۹۶۷

همانطور که در نتایج آزمون هم خطی در جداول فوق قابل مشاهده است، مقادیر عامل تورم واریانس کمتر از عدد ۱۰ است

که بیانگر عدم وجود هم خطی می باشد.

فرضیه اول

افشای اطلاعات ضد پولشویی بر بازده دارایی های بانک مسکن تاثیر دارد.

جدول ۱۰، تخمین نهایی مدل رگرسیونی اول (معیار اول عملکرد: بازده دارایی ها)

متغیرها	ضرایب	انحراف استاندارد ضرایب	آماره t	سطح معناداری
افشای اطلاعات پولشویی	-۰,۲۵۳	۰,۰۴۵	-۵,۶۰۶	۰,۰۰۰
اندازه بانک	۰,۳۶۵	۰,۰۵۹	۶,۱۰۱	۰,۰۰۰
اهرم مالی بانک	-۰,۱۸۸	۰,۰۳۶	-۵,۱۶۱	۰,۰۰۰
لگاریتم سن بانک	-۰,۰۹۷	۰,۰۹۱	-۱,۰۶۶	۰,۳۶۴
جریان نقد عملیاتی	۰,۱۶۵	۰,۰۲۳	۷	۰,۰۰۰
عرض از مبدا	۰,۳۹۶	۰,۳۵۳	۱,۱۲۱	۰,۳۴۳
سایر آماره های اطلاعاتی				
ضریب تعیین	۰,۳۹۶			
ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۳۸۵			
آماره فیش و سطح معناداری آن	۲۵,۰۳۶ (۰,۰۰۰)			
دوربین واتسون	۱,۸۵۳			

طبق نتایج جدول ۱۰، مشاهده می شود که متغیر افشای اطلاعات پولشویی دارای ضریب منفی و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد می باشد از این رو فرضیه پژوهش مورد پذیرش قرار می گیرد و می توان گفت افشای اطلاعات ضد پولشویی بر عملکرد بانک تأثیر دارد. ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۳۸ درصد می باشد که نشان می دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته اند ۳۸ درصد از تغییرات متغیروابسته را توضیح دهند. آماره فیش برابر با ۲۵,۰۳۶ و سطح معناداری آن کمتر از ۵ درصد می باشد از این رو می توان گفت که مدل برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است. همچنین آماره دوربین واتسون نیز مابین ۱,۵ و ۲,۵ است و نشان از برازش مطلوب مدل است.

فرضیه دوم

افشای اطلاعات ضد پولشویی بر بازده حقوق صاحبان سهام بانک مسکن تاثیر دارد.

جدول ۱۱، تخمین نهایی مدل رگرسیونی دوم (معیار اول عملکرد: بازده حقوق صاحبان سهام)

متغیرها	ضرایب	انحراف استاندارد ضرایب	آماره t	سطح معناداری
افشای اطلاعات پولشویی	-۰,۱۲۵	۰,۰۲۵	-۴,۹۰۱	۰,۰۰۰
اندازه بانک	۰,۲۳۶	۰,۰۳۶	۶,۴۷۵	۰,۰۰۰
اهرم مالی بانک	-۰,۱۴۵	۰,۰۲۳	-۶,۳۰۰	۰,۰۰۰
لگاریتم سن بانک	-۰,۹۴۰	۱,۳۳۶	-۰,۷۰۳	۰,۵۳۲
جریان نقد عملیاتی	۰,۳۶۵	۰,۰۴۱	۸,۷۹۶	۰,۰۰۰
عرض از مبدا	۴,۱۷۱	۵,۱۵۴	۰,۸۰۹	۰,۴۷۷
سایر آماره های اطلاعاتی				
ضریب تعیین	۰,۴۹۸			
ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۴۸۵			
آماره فیشر و سطح معناداری آن	۳۲,۰۳۶ (۰,۰۰۰)			
دوربین واتسون	۱,۸۵۶			

طبق نتایج جدول ۱۱، مشاهده می شود که متغیر افشای اطلاعات پولشویی دارای ضریب منفی و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد می باشد از این رو فرضیه پژوهش مورد پذیرش قرار می گیرد و می توان گفت افشای اطلاعات ضد پولشویی بر عملکرد بانک تأثیر دارد. ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۴۸ درصد می باشد که نشان می دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته اند ۴۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. آماره فیشر برابر با ۳۲,۰۳۶ و سطح معناداری آن کمتر از ۵ درصد می باشد از این رو می توان گفت که مدل برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است. همچنین آماره دوربین واتسون نیز مابین ۱,۵ و ۲,۵ است و نشان از برازش مطلوب مدل است.

فرضیه سوم

افشای اطلاعات ضد پولشویی بر کیو توبین بانک مسکن تأثیر دارد.

جدول ۱۲، تخمین نهایی مدل رگرسیونی سوم (معیار سوم عملکرد: کیوتوبین)

متغیرها	ضرایب	انحراف استاندارد ضرایب	آماره t	سطح معناداری
افشای اطلاعات پولشویی	-۰,۲۹۳	۰,۰۵۴	-۵,۴۱۵	۰,۰۰۰
اندازه بانک	۰,۳۹۶	۰,۰۶۵	۶,۰۷۸	۰,۰۰۰
اهرم مالی بانک	-۰,۱۸۵	۰,۰۲۳	-۸,۰۴۴	۰,۰۰۰
لگاریتم سن بانک	۱,۷۶۵	۳,۲۶۰	۰,۵۴۱	۰,۶۲۵
جریان نقد عملیاتی	۱,۴۸۶	۳,۱۹۶	۰,۴۶۴	۰,۶۷۳
عرض از مبدا	۰,۱۲۶	۱۲,۵۷۵	۰,۰۱۰	۰,۹۹۲
سایر آماره های اطلاعاتی				
ضریب تعیین	۰,۴۵۲			
ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۴۴۵			
آماره فیشر و سطح معناداری آن	۳۶,۲۰۳ (۰,۰۰۰)			
دوربین واتسون	۱,۸۵۹			

طبق نتایج جدول ۱۲، مشاهده می شود که متغیر افشای اطلاعات پولشویی دارای ضریب منفی و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد می باشد از این رو فرضیه پژوهش مورد پذیرش قرار می گیرد و می توان گفت افشای اطلاعات ضد پولشویی بر عملکرد بانک تأثیر دارد. ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۴۴ درصد می باشد که نشان می دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته اند ۴۴ درصد از تغییرات متغیروابسته را توضیح دهند. آماره فیشر برابر با ۳۶,۲۰۳ و سطح معناداری آن کمتر از ۵ درصد می باشد از این رو می توان گفت که مدل برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است. همچنین آماره دوربین واتسون نیز مابین ۱,۵ و ۲,۵ است و نشان از برازش مطلوب مدل است.

فرضیه چهارم

افشای اطلاعات ضد پولشویی بر سود تقسیمی بانک مسکن تأثیر دارد.

جدول ۱۳، تخمین نهایی مدل رگرسیونی چهارم (معیار اول عملکرد: معیار سود تقسیمی)

متغیرها	ضرایب	انحراف استاندارد ضرایب	آماره t	سطح معناداری
افشای اطلاعات پولشویی	۰,۲۰۸	۰,۰۹۳	۲,۲۳۷	۰,۱۱۱
اندازه بانک	۰,۲۵۶	۰,۰۵۲	۴,۸۴۲	۰,۰۰۰
اهرم مالی بانک	-۰,۱۷۴	۰,۰۳۵	-۴,۹۴۹	۰,۰۰۰
لگاریتم سن بانک	-۰,۲۶۱	۱,۰۶۵	-۰,۲۴۵	۰,۸۲۱
جریان نقد عملیاتی	۰,۲۳۵	۰,۰۴۷	۴,۹۶۸	۰,۰۰۰
عرض از مبدا	۰,۶۰۲	۴,۱۱۰	۰,۱۴۶	۰,۸۹۲
سایر آماره های اطلاعاتی				
ضریب تعیین	۰,۲۹۵			
ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۲۸۴			
آماره فیشر و سطح معناداری آن	۴۵,۵۲۳ (۰,۰۰۰)			
دوربین واتسون	۱,۸۵۲			

طبق نتایج جدول ۱۳، مشاهده می شود که متغیر افشای اطلاعات پولشویی دارای سطح معناداری بیش از ۵ درصد می باشد از این رو فرضیه پژوهش مورد پذیرش قرار نمی گیرد و می توان گفت افشای اطلاعات ضد پولشویی بر عملکرد بانک تأثیر ندارد. ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۲۸ درصد می باشد که نشان می دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته اند ۲۸ درصد از تغییرات متغیروابسته را توضیح دهند. آماره فیشر برابر با ۴۵,۵۲۳ و سطح معناداری آن کمتر از ۵ درصد می باشد از این رو می توان گفت که مدل برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است. همچنین آماره دوربین واتسون نیز مابین ۱,۵ و ۲,۵ است و نشان از برازش مطلوب مدل است.

نتیجه گیری و پیشنهادات

این بخش نتیجه آخرین بخش از انجام پژوهش می باشد که در آن، پژوهشگر براساس اطلاعات آماری که بدست می آید می تواند نسبت به پژوهشی که انجام داده اظهار نظر و نتیجه گیری کند. این نتیجه گیری آخرین تأثیر را، هم از حیث سبک نگارش هم از جهت محتوا باید به خواننده القا نماید. نتیجه گیری باور مبتنی بر استدلال و بر مبنای شواهد حاصل از پژوهش است که پژوهشگر در اختیار خوانندگان پژوهش، علاقه مندان به اجرای پژوهش های آتی مبتنی بر پژوهش کنونی و در نهایت استفاده کنندگان کاربردی قرار می دهد.

در پژوهش حاضر این نتیجه حاصل شد که: افشای اطلاعات ضد پولشویی بر بازده دارایی ها، بازده حقوق صاحبان سهام و کیوتوبین تأثیر معناداری دارد. ولی افشای اطلاعات ضد پولشویی بر سود تقسیمی تأثیری ندارد.

در این راستا فرجام و بدری (۱۳۹۷) به بررسی آشنایی کارکنان بانک ها و موسسات مالی و اعتباری به منظور مبارزه با پولشویی پرداختند. یکی از مهمترین مسئولیت های بانک مرکزی هر کشوری صیانت از سلامت مالی شبکه بانکی و انطباق با معیارها و ضوابط پرداخت داخلی و بین المللی است. با توجه به اینکه در حال حاضر مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم به یکی از اولویتهای اصلی شبکه مالی بین المللی تبدیل شده است، انطباق با معیارهای جهانی به عنوان تنها گزینه ممکن برای شبکه بانکی متصور می باشد. مطابق با این معیارها، شبکه بانکی در سطح ملی باید تراکنشهای مشکوک به پولشویی یا تامین مالی تروریسم را ردیابی و گزارش نموده و از انجام تراکنشهای مظنون خودداری به عمل آورند. از سوی دیگر از آنجایی که پولشویی و تامین مالی تروریسم معمولاً طی فرایند پیچیده و گذر از نهادهای مختلف پولی و مالی صورت پذیرد، بهترین محل برای کشف و ردیابی تراکنش های مذکور، محل اتصال اجزای شبکه بانکی به یکدیگر در نظام جامع پرداخت محسوب میشود و ردیابی عملیات پیچیده پولشویی به صورت دستی ممکن نیست. همچنین صادقی و همکاران (۱۳۹۲) اثرات بانکداری الکترونیک بر پدیده پول شویی مطالعه موردی: اقتصاد ایران پرداختند. با رشد روزافزون معاملات مسکن الکترونیک در سطح جهان و نیاز مسکن به حضور بانک جهت نقل و انتقال منابع مالی، بانکداری الکترونیک به عنوان بخشی تفکیک ناپذیر از مسکن الکترونیک بوده و دارای نقشی اساسی در اجرای آن است. پیدایش و گسترش فناوری پول و بانکداری الکترونیک انجام بررسی های کارشناسانه و توجه به مسائل و خطرات مرتبط با آن از جمله پول شویی را ضروری ساخته است. تمامی عملیات مجرمانه یا غیر قانونی سودآور از قبیل اخاذی، قاچاق اسلحه و مواد مخدر در نهایت به پول شویی ختم می شود. پدیده پول شویی به مرور زمان رشد و تکامل یافته و هر روز در چهره های جدیدی ظاهر شده است، به نحوی که ممکن است در طول زمان از لحاظ ماهیت تفاوت چندانی نکرده باشد، ولی از لحاظ نحوه ارتکاب دچار تحولاتی شده باشد که برای جامعه بسیار خطرناک تر از پیش جلوه کند. آنچه در اینجا مورد بررسی قرار می گیرد، چهره بسیار خطرناک تری از جرم پول شویی است.

۱. به منظور گسترش نظارت بر تبادلات بانکی، بانک مرکزی باید یا روز آمدن تر کردن ساختارهای نظارتی از قبیل نظارت داخلی بانکی اقدام کند، و نهادهای نظارتی دیگر مثل سازمان بازرسی کشور نیز باید با اصول بانکی و نظارتی مدرن در ساختارهای نظارتی خود تجدید نظر کند.

۲. به منظور گسترش استمرار نظارت در تبادلات بانکی، باید از اصول بانکی انتشار یافته در جدید ترین سالها توسط دستگاه های بین المللی استفاده کرد و انجام دادن اقداماتی چون: همکاری بیشتر ایران با کمیته بال، دعوت از کارشناسان و متخصصان و نخبگان امور بانکی بین المللی به عنوان مشاور برای مشاوره در امور بانکی و نظارتی، برگزاری همایش های بین المللی با همکاری همه نهادهای مالی و نظارتی زمینه را برای دستیابی به راهکار بیشتر فراهم سازند.

۳. به منظور روز آمدتر کردن و کارآمدی قوانین، باید ابتدا در سطح قوه مقننه یک پژوهش کامل از طرف نهاد مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی با استفاده از اقتصاددانان برجسته در حوزه مالی و بانکی، مدیران امور بانکی، بانک مرکزی و با استفاده از نتایج همایش ها و نشست های تخصصی برگزار شده در دانشگاه ها، ضعف قوانین نظارتی موجود را مشخص و در صدد رفع آن با تصویب قوانین جدید و اصلاح قوانین پیشین برآیند. همچنین در دیگر قوا و سازمانها باید در زمینه مقررات، بخش نامه ها، دستورالعمل ها یک تجدید نظر جدی انجام گیرد.

۴. به منظور افزایش دسترسی بانکها به فعالیت های اقتصادی و پولی باید ابتدا با همکاری نهادهای درگیر امور کارهای نظارتی و ثبتی در حوزه فعالیتهای اقتصادی و تجاری مثل سازمان ثبت شرکت ها، وزارت اقتصادی و دارایی اطلاعات بیشتر در مورد تبادلات اقتصادی و تجاری کسب کنند. و با ارتقا و یا حتی ایجاد یک نظام جامع اطلاعات پولی و بانکی از کوچکترین تبادلات مالی و پولی اطلاعات کسب کنند به گونه ای که این نظام تمام اطلاعات در مورد اشخاص حقیقی و حقوقی را در بر بگیرد.
۵. باید در محل های دیگری که با پولشویی ارتباط گسترده وجود دارد نظیر گمرکات، مرزها، نظارت بیشتری صورت گیرد این امر هزینه قاچاق کالا و ارز، مواد مخدر و عتیقه جات را بالا می برد. و در واقع یکی از منابع تامین پولی برای پولشویان به خطر می افتد.
۶. بانکها باید با همکاری با نهادهایی مثل دانشگاه ها، مراکز بین المللی آموزشی پژوهشی در زمینه امور بانکی در صدد ارتقا دوره های ضمن خدمت برای مدیران و کارکنان خود برآیندو باید در آموزش هایی بانکی مواردی چون چگونگی کشف و گزارش پولشویی، اثرات پولشویی بر نظام بانکی کشور، راههای مقابله با آن، لحاظ شده باشد.
۷. به منظور شناسایی بیشتر و بهتر پدیده پولشویی باید پژوهش های جامع هم در سطح کلان مثل قوای سه گانه، هم در سطح خرد مدیریت امور شعب استانها در این زمینه صورت گیرد. و در زمینه طراحی و اجرای این پژوهش ها باید نظرات اشخاصی چون دانشگاهیان، اقتصاددانان، صاحب نظران داخلی و خارجی در زمینه گسترش امور بانکی کمک گرفت.
۸. به منظور عدم توجه و جهت گیری به سمت بازارهای غیر رسمی دولت باید با ایجاد زمینه گسترش بازارهای رقابتی، حمایت مالی و یارانه ای از تولید، زمینه را برای حضور بیشتر بخش خصوصی فراهم کند و گرایش افراد را به بازارهای غیر رسمی کمتر کند.

منابع

- صادقی عمروآبادی، بهروز؛ نجفعلی شهبازی؛ کبری قادری و حبیب میرزایی، ۱۳۹۲، اثرات بانکداری الکترونیک بر پدیده پول شویی مطالعه موردی: اقتصاد ایران، نخستین کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، تهران، دبیرخانه دائمی کنفرانس توسعه مدیریت پولی و بانکی.
- فرجام، افسانه؛ بدری، حسن؛ (۱۳۹۷) آشنایی کارکنان بانک ها و موسسات مالی و اعتباری به منظور مبارزه با پولشویی. تابستان ۱۳۹۷، سال دوم - شماره ۷ (۲۲ صفحه - از ۱۰۷ تا ۱۲۸).
- نظامی، افشین، ۱۳۹۵، پولشویی در اقتصاد ایران و راهکارهای مبارزه با آن، کنفرانس جامع علوم مدیریت و حسابداری، تهران، دبیرخانه کنفرانس جامع علوم مدیریت و حسابداری.
- Bartlett, L.B. 2002. The Negative Effects of Money Laundering on Economic Development. The Asian Development Bank, Regional, Assistance Project No. 5967. Countering Mone Laundering in the Asian and Pacific Region.
- Chernykh, L. and Mityakov, S., 2015. Offshore schemes and tax evasion: The role of banks. SSRN 2633031.

Dowers, K. and Palmreuther, S., 2003. Developing an international consensus to combat money laundering and terrorism financing. *Infrastructure and Financial Markets Review*, 1, ۱-۷.

Reuter, P., Truman, E., 2004. *Chasing Dirty Money: The Fight Against Money Laundering*. Washington, DC: Institute for International Economics.

Taveres, R., 2013. Relationship Between Money Laundering, Tax Evasion and Tax Havens. *Special Committee on Organised Crime, Corruption and Money Laundering (CRIM)*, 1-8.

United Nations Office on Drugs and Crime [UNODC]. 2016. Money-laundering and globalization. Available from: <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/globalization.html>.

United Nations. 1998. *Financial Havens, Banking Secrecy and Money Laundering*. Vienna: United Nations Office for Drug Control and Crime Prevention.

World Bank. 2003. *Money in Politics Handbook: A Guide to Increasing Transparency in Emerging Democracy*. Technical Publication Series.

Zdanowicz, J., 2004. Detecting money laundering and terrorist financing via data mining. *Communications of the Association of Computing Machinery*, 47 (5), 53-55.